

Această publicație a apărut cu sprijinul financiar
al Consiliului Județean Maramureș

Gazeta

de

NR. 50, aprilie 2016

RELIGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

UN PROIECT AL ASOCIAȚIEI TINERILOR ORTODOCȘI AI PROTOPOPIATULUI BAIA MARE ÎN PARTENERIAT CU

† **JUSTINIAN CHIRA**
Arhiepiscopul Maramureșului și
Sătmăruului

„Hristos a înviat din morți cu
moartea pe moarte călcând
și celor din morminte viață
dăruindu-le”

(Troparul Învierii)

„Filip I-a zis: Doamne, arată-ne nouă
pe Tatăl și ne este de ajuns. Iisus i-a zis:
De atâta vreme sunt cu voi și nu M-ai
cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut
pe Mine a văzut pe Tatăl. Cum zici
tu: Arată-ne pe Tatăl? Nu crezi tu că
Eu sunt întru Tatăl și Tatăl este întru
Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu
le vorbesc de la Mine, ci Tatăl - Care
rămâne întru Mine - face lucrările Lui”
(In. 14,8-10).

Iubiții mei fi sufletești,

Dorința de a-L vedea pe Tatăl, dorința
de a-L vedea pe Dumnezeu, a existat
întotdeauna în sufletul omului. Și
cel mai simplu om, necredincios sau
păcătos, are în sufletul lui această
dorință, o dorință neștiută de nimeni,
pe care fiecare om o poartă în inima și
sufletul lui, un dor care, ca o scânteie,
îl neliniștește și îl urmărește pe om. Iar
omul vrea să-și îplinească dorința
aceasta de necunoscut.

Însă, dorul acesta din interiorul său,
omul nu-l poate liniști cu nimic,
pentru că nu-i ajută nici bogăția,
nici învățătura, nici rangurile înalte,
nici prietenia, nici frumusețea, nici
tinerețea. Și se vede că niciun tânăr
nu-i liniștit și pe deplin mulțumit. Atât
tânărul, cât și bătrânul au un dor unic,
au o nostalgie. Pe unii îi încearcă dorul
de casa părintească, de satul natal sau
de orașul lor, dacă sunt plecați departe,
iar pe alții îi încearcă dorul de părinți
și de frați.

Pe tânăr îl încearcă un dor foarte mare
de prietena lui, de iubita lui. Iar acest
sentiment sfânt, omul și-l manifestă
prin cântece și doine, prin artă, prin
poezie sau alte manifestări sufletești.
Marile opere și capodopere sunt
manifestări ale dorului, sunt exprimări

și realizări pornite din sentimentul
de dor, iar finalitatea este de natură
culturală sau chiar științifică.

Dar cele mai înalte manifestări ale
dorului sunt exprimate în viața religioasă.
„Nostalgia Paradisului” este și
titlul unei cărți deosebit de frumoase,
în care autorul încearcă să vorbească
despre dorul după raiul pierdut.

După pierderea inocenței și a integrității
morale, omul și-a pierdut libertatea pe care
a primit-o din Creație și devine robul
instinctelor pustiitoare ale trupului. Și din
această cauză omul a văzut că este singur.
Dar pentru salvarea lui din ucigătoarea
singurătate a intervenit Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

După ce au fost alungați din Rai, Adam
și Eva au rămas cu un dor adânc după
Rai, după libertatea pierdută, după
Dumnezeu. Dar Dumnezeu era retras
și numai din când în când îi amintea
omului, prin semne și prin vise, din ce
stare a căzut, dar și că Creatorul lor îi
strigă mereu: „unde ești? Adame, unde
ești?” (Fac.3,9).

Glasul lui Dumnezeu vine ca un ecou
de departe, tot mai de departe, dar
acest glas a rămas în om și se aude în
sufletul lui sub forma sentimentului
religios, ce a rămas în fiecare inimă ca
un dar înăscut, iar nu făcut. Acest
sentiment religios este viu și luminează,

oricât de mult s-a îndepărtat omul
de Dumnezeu. Sentimentul religios
a rămas în om chiar și atunci când
omul a uitat de Dumnezeu. Dar
Dumnezeu n-a uitat de om și îl
cheamă mereu: „Adame unde ești?”

Chiar și în ziua de azi, și în cel mai
păcătos sau necredincios om există
dorul de Dumnezeu, dorul de viață,
de fericire și de nemurire. Acest dor a
rămas în firea tuturor oamenilor, atât
în omul bun cât și în omul rău.
Chiar și în omul rău Dumnezeu
este prezent, prin toate darurile pe
care fiecare om le-a primit și chiar
și omul rău se bucură de darurile pe
care le-a primit de la Dumnezeu.
Primul dar pe care omul l-a primit
de la Dumnezeu este viața, apoi
sentimentele, rațiunea și voința.
Iar aceste daruri le are numai omul,
pentru că numai omul are suflet
nemuritor dat de Dumnezeu și care
vine de la Dumnezeu.

După ce omul a fost alungat din
Rai, el s-a îndepărtat de Dumnezeu
și s-a pierdut de Izvorul Vieții care
este Dumnezeu – Făcătorul tutu-
ror. Omul a început să-și facă dum-
nezei străini, dumnezei care nu
aveau nici suflet și nici viață. Dar
Dumnezeul cel viu și adevărat s-a
întors către necredinciosul om și
a trimis semne și soli, care să-i vor-
bească omului și să-i spună că are
un Tată în Cer și că va veni la pli-
nirea vremii, adică, atunci când va
sosi timpul hotărât de Stăpânul
și Făcătorul tuturor. Mai mult,
Dumnezeu și-a trimis Cuvântul Său,
pe Iisus Hristos, să se facă Om și să-i
vorbească omului despre Tatăl din
ceruri.

Așadar, Iisus Hristos, după rânduiala
dată de Tatăl, L-a reprezentat prin
toate pe Tatăl. Însă ucenicii doreau
să-L vadă pe Dumnezeu și L-au
rugat pe Iisus: „Doamne, arată-
ne pe Tatăl” (In. 14,8). Iar Fiul lui
Dumnezeu i-a încredințat că El este
în Tatăl și Tatăl este în El și cu El,
iar cine L-a văzut pe El, L-a văzut și pe
Tatăl care este în toate și toate sunt
în El (In. 14,10), fiind de necuprins
și etern, a toate cunoscător și a toate
știutor.

În sufletul tuturor oamenilor a rămas
această dorință de a-L vedea pe
Dumnezeu, iar acest dar este dovada
că există Dumnezeu, că este prezent
și supraveghează viața întregului
Univers și a tuturor oamenilor și că
îi așteaptă pe cei care cred și doresc
să-L vadă, întâmpinându-i pe toți
la sfârșitul vieții. Atunci Dumnezeu
întâmpină fiecare suflet omenesc, la
poarta vieții veșnice. Ora întâlnirii
cu Dumnezeu este neașteptată.

Iubiți frați și iubite surori,

Domnul Iisus Hristos nu s-a grăbit
să plece după Înviere. El a rămas
patruzeci de zile pe pământ, aici,
între oameni, și le-a arătat toate
tainele cele mari ale lui Dumnezeu,
după timpul hotărât de Tatăl, și le-a
spus ucenicilor: „Eu plec la Tatăl
Meu și la Tatăl vostru, la Dumnezeul
Meu și Dumnezeul vostru” (In.
20,17). Voi să îndepliniți tot ce v-am
învățat și v-am poruncit vouă „și
iată Eu voi fi cu voi până la sfârșitul
veacurilor” (Mt. 28,20).

A treia zi după Răstignire, după ce
trupul lui Iisus a fost pus în mormânt
de Iosif și Nicodim, pământul s-a
cutremurat și piatra de la intrarea în
mormânt s-a răsturnat, deși era foarte
mare. Cei o sută de ostași romani, în
frunte cu comandantul lor, au venit
și au cercetat mormântul pe care
l-au găsit gol. Și toți s-au speriat și au
început să strige: „a înviat, a înviat,
a înviat”. Și tot strigând, ostașii au
alergat în oraș să-i spună lui Pilat
că Iisus a înviat. Slugile fariseilor,
cărturarilor și arhierilor au intrat la
Ana și Caiafa strigând îngrozite că:
„Iisus a înviat!”.

În acel moment, toate căpeteniile
s-au adunat și le-au cerut tuturor să
tacă și să nu spună nimănui că „Cel
mort” a înviat, ci să le spună tuturor
că noaptea, când soldații și slugile
arhierilor dormeau, au venit ucenicii
și au furat trupul Nazarineanului. Iar
pentru aceasta celor mai vrednici
dintre soldați li s-au dat mulți bani,
iar Ana și Caiafa i-au cerut lui Pilat
și autorităților romane să-i scoată
din Ierusalim pe soldații care au

PASTORALA ÎNVIERII DOMNULUI 2016

văzut mormântul gol, ba mai mult, să-i scoată din Palestina și să-i trimită în cele mai îndepărtate ținuturi ale Imperiului, cu porunca să nu spună nimănui ce s-a întâmplat la Ierusalim. Acești ostași au fost amenințați cu cea mai aspră pedeapsă, pedeapsa cu moartea, dacă împăratul de la Roma va auzi că ostașii romani au încălcat legământul. Și în felul acesta, cei mai fideli martori ai Învierii Domnului, de frică, dar și pentru banii primiți de la căpeteniile evreilor de la Ierusalim, au tăcut și au dus cu ei în mormânt marea taină a Învierii lui Iisus, spunând mereu minciuna fariseilor și cărturarilor de la Ierusalim. De aceea, unii dintre evrei sunt robii unui complot rușinos, că trupul lui Iisus Nazarineanul a fost furat de ucenicii lui.

Dar adevărul nu poate fi ascuns lumii. Pentru ceea ce s-a întâmplat cu adevărat și pentru taina Învierii Domnului, toți ucenicii lui Iisus și-au dat viața, mărturisind și vorbind despre această Înviere. Iar de două mii de ani sunt martori ai Învierii lui Iisus Hristos nenumărați bărbați și femei, tineri și bătrâni.

Învierea Domnului este credința, speranța și bucuria tuturor oamenilor luminați de pe pământ. Și prin aceasta, nimeni nu se mai lasă înspăimântat de moarte. Toți oamenii care cred în Învierea Domnului știu că omul nu pierde ca un animal fără suflet, ci are speranța nemuririi, a vieții și fericirii veșnice. Iar această speranță luminează viața neamului omenesc, prin credință și dragoste. Oamenii știu că viața noastră nu este trecătoare, ci această ființă miraculoasă trăiește prin Hristos în veșnicie. Oamenii de atunci și ucenicii lui Iisus Hristos au plecat, dar credința și speranța vieții veșnice au rămas și ard în fiecare făptură omenească. Credința și speranța vieții veșnice sunt elementul vital care vine de la Cel Etern, de la Dumnezeu. Iubiți credincioși,

La Ierusalim Domnul a înviat a treia zi. Marea taină a Învierii Domnului n-a putut fi însă ascunsă de nimeni. Această faptă supremă - Învierea, dar și dăinuirea și nemurirea, au fost speranța și scopul vieții omului dintotdeauna. Vestea Învierii a provocat la Ierusalim o negrăită bucurie tuturor celor care au

„Învierea Domnului este credința, speranța și bucuria tuturor oamenilor luminați de pe pământ. Și prin aceasta, nimeni nu se mai lasă înspăimântat de moarte. Toți oamenii care cred în Învierea Domnului știu că omul nu pierde ca un animal fără suflet, ci are speranța nemuririi, a vieții și fericirii veșnice. Iar această speranță luminează viața neamului omenesc, prin credință și dragoste”.

† JUSTINIAN CHIRA, Arhiepiscopul Maramureșului și Sătmarului

auzit că Iisus a înviat și a rămas viu pe veci, și mai ales că El, Iisus, i-a asigurat pe toți cei ce vor crede și vor trăi după învățătura Lui, că nu vor pieri, ci vor reveni la viață, la această stare, atât de mult iubită de orice ființă omenească. Când fariseii puneau la cale să ascundă marea minune a Învierii lui Iisus, tot Ierusalimul vuia.

De la casă la casă, de la om la om, s-a auzit vestea adusă de cei o sută de ostași, care veneau de la mormântul gol. Iar de la Ierusalim s-a răspândit repede această veste senzațională că Iisus Nazarineanul a înviat. Toată lumea a primit-o ca pe cea mai importantă veste, pentru că Iisus era cunoscut ca Învățător și binefăcător. Se înșală cei ce spun că Învierea lui Iisus a fost o faptă mărunțică, neluată în seamă de contemporani. Este adevărat că această faptă îi depășea pe toți și că unii nu puteau să creadă, iar alții (mai ales evreii) nu vroiau să creadă.

Însă vestea Învierii lui Hristos a ajuns la Roma aproape în aceeași zi. Pentru

că și atunci, ca și acum, oamenii răspândeau de grabă o veste care îi privea pe toți. Ierusalimul, o localitate neluată prea mult în seamă de neamuri, a devenit, prin Învierea lui Iisus, centrul pământului. Ierusalimul venea cu o taină pe care nu o putea oferi nici o altă localitate de pe pământ. Toți cei care au auzit de ceea ce s-a întâmplat în Israel, s-au ridicat în picioare și au rămas în picioare de două mii de ani, pentru că răsărise o stea care nu se va stinge niciodată, pentru că a apărut o veste nouă care, de două mii de ani, preocupă întreaga lume.

Lumea s-a schimbat total, în lumina care a venit de la Răsărit, adică de la Ierusalim. Nu este însă vorba despre un Ierusalim plin de greșeli și de păcate, ci despre un Ierusalim care a dat vieții un scop, care a dat lumii un nou și etern orizont. Noi, cei ce ne bucurăm în fiecare an de un Praznic cardinal, de Praznicul Învierii Domnului, avem datoria ca în fiecare an să ne pregătim patruzeci

de zile cu post și rugăciune, iar prin aceste fapte să ne ridicăm mai sus. Omenirea nu conștientizează unde a ajuns, că are o zi care îi luminează orizontul acestei vieți strănte. Dar, Paștile ne aduc în fiecare an hrană nouă, hrana bucuriei care nu se mai termină niciodată.

Iubiții mei fii sufletești,

Din păcate există și oameni care nu mai au sărbători, care nu au nici Paști, nici Crăciun. Să vă puneți întrebarea cu ce se mângâie acești oameni? Cu ce se mângâie copiii și tinerii aceia? Știm însă că se bucură și ei; se bucură și această lume cu ceea ce rămâne de la masa părinților, moșilor și strămoșilor. Cultura, arta și știința sunt tributare sentimentului religios, pe care omul îl are înăscut, iar nu făcut.

Sentimentul religios este înăscut în firea noastră, în firea omului, de la zămislirea lui. Sentimentul religios, pe care omul îl are, nu se formează prin educație, prin știință sau cultură. Toate acestea contribuie însă în mod esențial la sentimentul religios. Dar sentimentul religios este un dar al omului, pentru că nu îl are nici o altă ființă vie. Nici o altă ființă vie nu dispune de ceea ce are omul - suflet nemuritor.

Sufletul nemuritor al omului este sursa, este izvorul adevărat al sentimentului religios. Toate celelalte ființe vii sunt înzestrate cu instinct, un dar de mare importanță. Dar instinctul, oricât ar fi de dezvoltat, nu poate dezvolta sau realiza ceea ce omul dezvoltă și realizează. Pentru că omul, fiind înzestrat cu acest sentiment religios înăscut, are sursa din care izvorăsc toate celelalte daruri de care dispune această făptură divină. Prin Har, omul se transfigurează, se înobilează, se realizează, se sfințește și se îndumnezeiește, devenind fiu al lui Dumnezeu, după cum ne spune un ucenic a lui Iisus Hristos, care, la Cina cea de Taină și-a plecat capul pe pieptul lui Dumnezeu, Care a binevoit să se facă Om pentru a-l ridica pe om la statutul de fiu al Celui Preaînalt. Toate acestea se realizează, se săvârșesc, se desăvârșesc și se încununează prin Învierea lui Iisus Hristos!

De aceea Iisus Hristos s-a arătat ucenicilor și oamenilor, ca aceștia să creadă și să nu se îndoiască de faptul că tot ce a făcut El pe pământ ca un Dumnezeu, este dovada dumnezeieștii Lui puteri și dovada că iarăși va veni să judece viii și morții. Iar pentru acest ceas trebuie să fim într-o cutremurătoare așteptare, așa cum și îngerii stau în așteptarea aceluia ceas.

PASTORALA ÎNVIERII DOMNULUI 2016

Comuna Dumbravita a devenit pentru a treia oară "capitala" tinerilor ortodocși datorita unui eveniment de excepție organizat de părintele Bogdan Ciocotișan, președintele Asociației Tinerilor Ortodocși din Protopopiatul Baia Mare și preotul paroh din Dumbrăvița: Reuniunea Tinerilor Ortodocși din Protopopiatul Baia Mare, care a avut loc sâmbătă, 16 aprilie.

Dumbravita „capitala” tinerilor ortodocși

Peste 400 de tineri, PS Justin Sigheteanul, un invitat de renume internațional: pr. prof.univ. dr. Stelian Tofană, un sobor impresionant de preoți, părintele protopop al Protopopiatului Baia Mare Coroian Fabian, oaspeți de seamă printre care președintele Consiliului Județean Maramureș,

Zamfir Ciceu, primarul comunei Dumbrăvița Felician Ciceu și Daniel Vărzaru, Chief Financial Officer UAC Europe, partener și sponsor al evenimentului.

Pe scurt acestea ar fi coordonatele Reuniunii Tinerilor Ortodocși din Protopopiatul Baia Mare, care a avut loc în parohia Dumbrăvița, sâmbătă

16 aprilie, fiind organizată cu mult suflet de părintele Bogdan Ciocotișan, care ocupă și funcția de președinte ATOP BM. Programul a debutat cu primirea Ierarhului.

La sosire, Preasfințitul Părinte a fost așteptat, după tradiție, cu pâine și sare de tinerii din asociație.

Întâlnirea a început cu un Te Deum, după care au urmat salutarile de bun venit rostite de preotul Bogdan Ciocotișan, președintele Asociației Tinerilor Ortodocși din Protopopiatul Baia Mare și parohul bisericii din localitate. În cuvântul de deschidere, PS Iustin Sigheteanul a subliniat că odată cu această întâlnire debutează un ciclu de activități ale tinerilor din Episcopia Maramureșului și Sătmarului, care se desfășoară sub egida Anului Omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox din Patriarhia Română, cum a fost declarat anul 2016 de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

„Biserica vă așteaptă. Biserica vă iubește. Hristos vă iubește și vă așteaptă la orice fel de întâlnire când binevoiți să răspundeți, pentru că Biserica nu impune, ci propune. Toate chemările Bisericii sunt o propunere, o invitație frumoasă la o întâlnire binecuvântată și luminoasă”, a spus PS Iustin Sigheteanul tinerilor, invitându-i la întâlnirea cu Hristos, dar făcând referiri și la libertatea tinerilor pe care o pot folosi în diferite forme, dar să fie atenți care forme le aleg, pentru că, alegând pe cele fără responsabilitate, produc mult rău, în timp ce numai libertatea în Hristos produce eliberare. Biserica arată purtarea de grijă față de tineri după modelul Mântuitorului.

„Preasfințite părinte Iustin, preacucernici preoți, domnul profesor doctor Stelian Tofană, dragi tineri. În primul rând, mă bucur foarte mult să mă aflu astăzi în mijlocul vostru și să văd biserica din Dumbrăvița plină de tineri și să ascult un cuvânt atât de frumos, cu atâtă încărcătură spirituală, rostit de prof. dr. Stelian Tofană. Doresc să-l felicit pe părintele Bogdan pentru organizarea acestui eveniment extraordinar și să vă asigur de sprijinul companiei UAC Europe și în viitor. Doamne ajută!”

Daniel Vărzaru,
Chief Financial Officer UAC Europe

„Este un moment de emoție și un moment frumos pentru comunitatea noastră și în calitate de reprezentant al comunității nu pot decât să vă mulțumesc tuturor că sunteți alături de noi astăzi. Este pentru a treia oară când Parohia Dumbrăvița organizează Reuniunea Tinerilor, un eveniment care ne face cinste, la fel, părintele Bogdan ne face cinste cu întreaga sa activitate”.

Felician Ciceu, primarul comunei Dumbrăvița

Tofană, care a spus că, de fapt, și-a făcut doar datoria de profesor universitar și o ia ca o atenție cu totul aparte, care o să îl angajeze mai mult în ceea ce înseamnă misiunea Bisericii.

Cu aplauze a fost întâmpinată conferința părintelui profesor Stelian Tofană, care a avut o înaltă ținută academică și teologică, fiind apreciat de Preasfințitul Părinte Iustin ca un adevărat „apostol al Teologiei românești, alături de părintele profesor Vasile Mihoc”.

Nu există educație fără modele, a spus pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană. Deci, nu tinerilor trebuie să ne adresăm, ci factorilor din spatele lor. Tineretul de azi trebuie să fie misionar, să iasă în lume și să lucreze. Avem nevoie de o biserică misionară și să ieșim în lume. Niciodată un tânăr să nu vină singur în biserică la Sfânta Liturghie, ci să aducă pe cineva

cu el. Cea mai râvnită și provocatoare spiritualitate este ortodoxia. De aceea, și atacurile la Ortodoxie sunt pe măsură. Punctele de referință ale educației constau în educația religioasă. Tinerii de azi nu găsesc răspunsurile la marile întrebări, nici în școală, nici în altă parte, ci doar în biserică. Este nevoie de tineri, care să preia ștafeta, să ofere schimbul de mâine. Primul factor în desăvârșirea educației corecte a tânărului este familia, de unde face primii pași spre biserică. Aici, în familie, mama și tata sunt primele modele și în funcție de ele se formează caracterul. Acolo, în familie, începe procesul educației. De ce avem atâtea nulități în fruntea societății de azi?, s-a întrebat părintele profesor. Și tot Sfinția Sa a dat și răspunsul: pentru că din familie copilul vede că se poate urca pe scara socială și fără muncă, prin tertipurii

„Tinerii de azi nu găsesc răspunsurile la marile întrebări, nici în școală, nici în altă parte, ci doar în biserică. Este nevoie de tineri, care să preia ștafeta, să ofere schimbul de mâine. Primul factor în desăvârșirea educației corecte a tânărului este familia, de unde face primii pași spre biserică. Aici, în familie, mama și tata sunt primele modele și în funcție de ele se formează caracterul. Acolo, în familie, începe procesul educației”.

Pr. prof.univ.dr. Stelian Tofană

Cu ocazia acestui important eveniment, părintele profesor dr. Stelian Tofană a primit din partea Preasfințitului Iustin Sigheteanul cea mai înaltă distincție a Episcopiei Maramureșului și Sătmărilor, „Crucea Voievodală Maramureșeană” pentru clerici, „pentru că este un voievod al Teologiei” și Gramata Episcopală care o însoțește, un laudatio pe scurt al întregii activități teologice. Primirea înaltei distincții a fost o surpriză plăcută pentru părintele profesor Stelian

Copilul înțelege că se poate și așa. Aici vorbim de o falsă educație. Prin aceasta este în pericol însăși familia creștină autentică și de aceea este cea mai lovită azi de societate. Familia creștină este lovită azi pentru că nu convine. Ea este ținta numărului unu a atacurilor, pentru că societatea are nevoie de roboți, atât la nivel instituțional, cât și la nivelul societății economice. Aberația a ajuns până acolo, încât în țări precum Canada, Olanda și altele din Vest, folosirea cuvântului MAMĂ în anumite școli este interzis! Explicația: pentru că există familii cu doi tați! Un alt motiv este că Biserica vorbește de Înfricoșătoarea Judecată. Cică prin asta Biserica este retrogradă! Cum ar putea exista o biblie pentru societate și o Biblie pentru Biserică? Este imposibil. Niciodată Biserica nu va schimba Cuvântul lui Dumnezeu, care trebuie să rămână același pentru totdeauna!, a spus părintele profesor. Pentru că omul este templul lui Dumnezeu. Dragi tineri, întemeiați familia creștină, pentru că familia creștină este cea mai frumoasă instituție din interiorul societății, i-a îndemnat părintele profesor pe cei peste 400 de tineri, care s-au întrunit la Dumbrăvița, sub îndrumarea preotului Bogdan Ciocotișan.

În încheiere, a urmat un concert de pricesne susținut de Vlad Verdeș, Maria Mihali, proaspăt laureată și câștigătoarea marelui premiu la Concursul „Lucreția Ciobanu” de la Sibiu, și Denisa Botiș.

DE MARAMUREȘ
Gazeta

Baia Mare, Bd. Traian 23/9
Tel. 0728-836 348,
0362-401 332
fax 0362-401 331
www.gazetademaramures.ro

Fondator
Dan **PÂRCĂLAB**
Director general
Ioana **LUCĂCEL**
Coordonator de proiect
Mircea **CRÎȘAN**
IT/DTP
Ada **FONAI**

Redactori
Pr.dr. Cristian **Ștefan**
- consilier cultural
Pr. Vasile **Fodoruț**
Pr.dr. Augustin **Vasile**
- vicar administrativ
Protos. drd. Casian **Filip**
- eclesiarh al Catedralei
Episcopale „Sfânta Treime”
Arhidiacon Teodosie **Bud**
- consilier sector
economic-financiar
Arhidiacon Andrei **Pop**
- secretar eparhial
Preot Bogdan **Ciocotișan**
- președinte ATOP Baia Mare

„Parohia Ortodoxă Dumbrăvița a trăit două zile de sărbătoare în perioada 16-17 aprilie 2016. Au fost două zile de împliniri duhovnicești atât pentru preotul paroh cât și pentru tinerii din Dumbrăvița, care au fost gazde bune pentru cei aproape 400 de tineri participanți din Protopopiatul Baia Mare. Prezența Preasfinției Sale Iustin, cât și a părintelui profesor Stelian Tofană a înnobilit cea de-a treia ediție a Întâlnirii Tinerilor din Protopopiatul Baia Mare și a avut ecouri deosebite, venind felicitări și de la Mitropolia de la Cluj, cât și de la Sectorul Teologic de la Patriarhie de la București. Mulțumim Bunului Dumnezeu și Maicii Domnului pentru aceste realizări! Țin să le mulțumesc tinerilor din parohie care s-au implicat foarte mult și credincioșilor, sperând ca în scurt timp să avem o nouă

întâlnire la Dumbrăvița în noua Casă de Cultură din centrul satului Dumbrăvița. Mulțumim, de asemenea, domnului primar Felician Ciceu, președintelui Consiliului Județean Zamfir Ciceu și în special domnului director Daniel Vârzar și echipei sale de la UACE care s-au implicat

trup și suflet ca acest eveniment să fie unul de excepție, dar și tuturor preoților și invitaților care și-au adus aportul la reușita acestei întâlniri a tinerilor din Protopopiatul Baia Mare”

Bogdan Ciocotișan,
preot paroh Dumbrăvița

Maramureșul este locul în care tradițiile de Paști sunt neschimbate de secole, iar lumina Învierii umple mai cu seamă sufletele oamenilor de bucurie, credință și speranță.

Tradiții și obiceiuri de Paști în Maramureș

În preajma Marelui Praznic al Învierii Domnului, Maramureșul devine un tărâm de poveste, dar mai cu seamă unul al credinței. Nu doar natura, ci mai ales oamenii se reînnoiesc, primind în suflet, odată cu Lumina Învierii, credință, dragoste

și nădejde. În vremurile trecute, viața oamenilor se împărțea între lucrul casei, munca pământului și, mai cu seamă rugăciunea. Și astăzi, în Săptămâna Patimilor, bisericile sunt pline de credincioși, care, lasă treburile deoparte ca să asculte deniile și să își curețe

În satele tradiționale maramureșene se obișnuiește ca în Joia Mare să se vopsească ouăle. În alte locuri, acest obicei se practică în Vinerea Mare. Ouăle roșii sunt asociate cu jertfa Mântuitorului, însă și celelalte culori au semnificații. Credința populară spune că atâta timp cât vor fi vopsite ouăle roșii, răul va fi ținut departe. Tradițiile de Paști sunt nenumărate în Maramureș și se leagă nu doar de vopsirea ouălor,

ci și de ciocnitul lor. Credințele maramureșenilor fac referire și la celelalte bucate specifice pe masa de Paște: mielul și pasca.

Oul reprezintă simbolul fertilității

și era folosit din cele mai vechi timpuri și de alte popoare, în ritualurile lor de sărbători. De exemplu, popoarele Asiei și Europei care serbau Anul Nou la echinocliul de primăvară ofereau în dar

sufletul înainte de Învieria Domnului. Postul înseamnă pocăință și smerenie. De aceea, potrivit tradiției, nu este bine să porți haine colorate în post, iar culoarea roșie este interzisă. Nimeni nu are voie să îmbrace haine noi, hainele trebuie să fie modeste, oarecum cernite.

Un alt obicei specific zonei este cel de a se oferi pomană pentru sufletele celor trecuți în neființă. În Joia Mare, maramureșenii de peste deal, împart ouă crude oamenilor săraci și aprind un foc mare în fața casei, astfel, se încălzesc sufletele rudelor trecute la cele veșnice.

prietenilor și vecinilor, ouă roșii. La creștini, oul îl reprezintă pe Creator care creează tot și conține în sine totul.

Oul vopsit în roșu este asociat cu sângele Mântuitorului.

Și ouăle vopsite în alte culori au anumite semnificații. Astfel:

- culoarea galbenă semnifică iubirea Dumnezeiască,
- albastru reprezintă speranța pe

În Duminica Învierii, dis-de-dimineață, se pune într-un ibric, apă rece, un ou roșu, un ban de argint și se spală cu această apă pe față pentru a fi roșii în obraji ca oul și pentru a avea belșug restul anului. Toată lumea trebuie să poarte haine noi.

În Vinerea Mare, se ține post negru. Nu se mănâncă și nu se bea apă până scapătă soarele. În această zi mai este interzis și jocul, există chiar și o strigătură referitoare la asta, «Cine joacă în Postul Mare, joacă-i bota pe spinare!».

OBICEIURI DE PAȘTE

care ne-o aduce Învieria, ■ negru este asociat cu durerea Maicii Domnului în momentul în care și-a văzut Fiul suferind pe Cruce.

Dacă în cele mai multe zone, ouăle se vopesc, există și regiuni, cum ar fi Lăpuș, unde acestea se încondeiază. În Țara Lăpușului, ouăle se lucrează cu ceară, fiind împodobite cu diverse motive florale, după care se trec o singură dată prin culoare. Despre oul roșu se spune că poate fi și un păzitor al casei.

Conform tradiției, ouăle se ciocnesc în ziua de Paști, rostind „Hristos a Înviaț!” și răspunzând „Adevarat a

A doua zi de Paști are loc așa numitul „Udat” în care udătorii (băieții) merg la fete și le stropesc cu apă și, mai recent, cu parfum.

În Sâmbăta Mare spre Duminica Învierii, creștinii merg la biserică pentru a asista la Învieria Domnului Iisus Hristos, iau lumina și o duc la cimitir, morților din familie, dar și acasă, pentru a avea lumină tot anul.

Înviaț”. În alte locuri însă, imediat după slujba oficiată în Noaptea Învierii, sătenii își cer iertare unii de la alții, după care ciocnesc ouăle. Un alt obicei practicat și în Maramureș este cel al sacrificării Mielului. În trecut, mielul era sacrificat doar sâmbăta de către bărbați. Mielul îl închipuie de fapt pe Mântuitorul Hristos care a fost pedepsit fără vină.

Tot de Paști se pune un accent deosebit pe cultul morților. Tocmai de aceea, în unele zone din județ, precum Lăpuș, se obișnuiește ca după Sfânta Liturghie care are loc duminica, în prima zi de Paști, să se organizeze o masă în cimitir, la mormântul strămoșilor.

HABRA, mănăstirea „reînviată”

Să porți mănăstirea în suflet secole la rând, crezând din toată inima că Dumnezeu a tănuț-o în pământ pentru a o salva de la pustiire, și să-i auzi clopotul cel mare bătând în noaptea de Înviere, acolo în pământ, este una dintre cele mai tulburătoare mărturisiri de credință. Cu inima lor, creștinii din Țara Chioarului au purtat așezământul ascuns până în prezent, așezându-l pe temelie nouă la Habra, în Episcopia Maramureșului și Sătmarului, la numai 7 km de Baia Mare, la marginea țării lor voievodale, în hotarul comunei Groși, lângă satul Ocoliș.

Acum 400 de ani, se știa că pe colina Habrul, „de la marginea Țării Chioarului, de deasupra Băii Mari”, de lângă colinele Călugărești și Galilei, exista un lăcaș de închinăciune din „vechime”. Mănăstirea, căci despre o mănăstire este vorba, se numea Habrul sau Habra. Cum era de altfel consemnată și în documente.

Dintr-o scrisoare a Episcopului Serghie al Maramureșului, aflăm că aceasta era a doua ca însemnătate în acest spațiu sacru, după Mănăstirea „Sfântul Arhanghel Mihail de la Peri”, fiind înzestrată, ca și prima, de aceiași voievozi maramureșeni, Balc și Drag, nepoții descălecătorului Dragoș Vodă.

Pentru vina clerului ortodox din Transilvania de a-l fi sprijinit pe domnitorul Mihai Viteazul, după uciderea acestuia la 9 august 1601, au urmat represaliile. Episcopul Efreim de Ha-

bru îl urmase pe domnul întregitor și semnase împreună cu alți episcopi devotați actul sinodal din Suceava, la 2 iunie 1600. Așa a dispărut mănăstirea.

Menirea din vechime a așezământului era aceea de a se ruga „pururi sfinților, pentru rămânerea țării noastre”, cum reiese din memoriul trimis din Baia Mare autorităților austriece, la 15 septembrie 1614, de „noi, toată preoțimea și nobilimea românească din ținutul Băii Mari, Chioarului și Sătmarului”, în cauza refacerii mănăstirii „care s-a

pustiit de tot, așa că de opt ani n-o mai locuiește nimeni...” Petiționarii cereau dreptate și să li se restituie pământul mănăstirii, „acel loc pentru rugă sfântă”.

Din această tulburătoare perioadă datează și legenda că Dumnezeu a ascuns biserica în pământ și că dacă pui urechea în noaptea de Înviere se aud clopotele cum cântă acolo.

Legenda mai spune că cineva a vrut să ia clopotul, să-l ducă în altă parte, „și s-a drugălit și a ajuns tot în mlaștina unde se afla biserica!”.

Din această uriașă credință, încă din primăvara anului 1990, s-a reluat obiceiul secular al pelerinajului de Paști pe Habru, unde legenda spune că la miezul nopții de Înviere, „deasupra bisericii înghițite de mlaștină ardeau pe locul sfânt flăcări și se auzea clopotul vestind Învierea”. Aici s-a așezat o cruce, iar la 16 februarie 1996, la cererea Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, s-a aprobat reînființarea mănăstirii, cu hramul „Învierea Domnului”. Astfel, după patru secole, mănăstirea Habra a „reînviat”.

ISTORIA SCRISĂ CU LACRIMI ȘI RUGĂCIUNE

Mănăstirea Habra cu hramul „Învierea Domnului” se află pe locul numit din vechime „Habrul” în hotarul comunei Groși. Contemporană cu Mănăstirea Peri – reședința vechii episcopii a Maramureșului, Mănăstirea Habra, poate ea însăși reședință arhierescă, datorită cu o avere importantă și cu vechi privilegii, a avut aceeași soartă și aceiași ctitori și binefăcători-voievozii maramureșeni din familia Dragoșeștilor, nepoți ai lui Dragoș Vodă, « descălecătorul » în Moldova. A fost construită, poate, în jurul anului 1400. După distrugerea mănăstirii, dar refuzând să-i accepte lipsa, oamenii au creat și au păstrat, peste veacuri legenda unei biserici îngropate împreună cu clopotul în mlaștina de

sub dealul Habrul. Aici, în noaptea de Paști, « ardeau flăcări », în timp ce, din adâncuri, « clopotul vestea Învierea ». Au păstrat și obiceiul pelerinajului de Sf. Paști, pe dealurile: „Habrul”, „Călugăresc” și „Galilei”.

La 15 aprilie 1990, de Sf. Paști, credincioșii din Groși și Ocoliș, în frunte cu preoții, au reluat pelerinajul și rugăciunile pe Habrul, după 30 de ani de interdicție. S-a hotărât și reclădirea mănăstirii. Sprijinul Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului, reînființată în noiembrie 1990, a înțâistătorului ei, PSSa Iustinian Chira, a fost hotărâtoare pentru

reînființarea Mănăstirii Habra. PS Sa a încredințat misiunea începerii lucrărilor de construcție, inițial a schitului, apoi a mănăstirii, pr. Protopop Ioan Coltan, parohul Groșilor.

În 1992 Primăria comunei Groși a donat terenul necesar reconstrucției mănăstirii. Din anul 1998, slujbele se oficiază în spațiul amenajat la demisolul Bisericii. Clopotele mari, datorite de credincioșii din Groși și Satu Nou de Sus, au fost sfințite în anii 1999-2003.

La 8 noiembrie 1999, Mănăstirea Habra i se atribuie al doilea hram, al «Sf. Arhangheli MIHAIL

ȘI GAVRIL », în memoria lui Mihai Viteazul, la 400 de ani de la intrarea în Alba Iulia, ca principe al Transilvaniei.

La 26 august 2001, se sfințește « Capul lui Mihai Viteazul », monument în bronz (sculptor. Ioan Marchiș), la comemorarea a 400 de ani de la martiriul voievodului român, erou al Bisericii și al Neamului său. Construcția și dotarea bisericii și a întregii mănăstiri continuă, cu contribuția credincioșilor din Groși, Ocoliș, din împrejurimi și de mai departe, pentru care maicile de la Habra se vor ruga mereu.

PS Iustin Sigheteanul, 22 de ani de arhierie

În 17 aprilie s-au împlinit 22 de ani de când PS Iustin Sigheteanul a fost urcat la înalta treaptă a arhieriei, moment foarte important, petrecut în 1994, la Mănăstirea Rohia și oficiat de un sobor de arhieriei.

Se spune că orice maramureșean are sânge de voievod. O demonstrează spiritul, bisericile, dar și porțile falnice care le străjuiesc gospodăria. Maramureșenii au fost întotdeauna oameni demni și dârzi, și, totodată calzi, generoși și buni. Un paradox pe care istoria și negura timpului l-a șlefuit în sufletele oamenilor. PS Iustin Sigheteanul e un maramureșean autentic și, asemeni oamenilor locului, e hotărât și ferm cu sine și cu problemele bisericești, dar blând și iertător cu problemele oamenilor. Un voievod autentic, care, prin muncă și dăruire a ajutat la construcția a zeci de altare de biserici și mănăstiri, care străjuiesc, ca o fortăreață acest ținut binecuvântat de Dumnezeu și, mai ales, prin rugăciune și cuvântul înțelept a înduhovnicit suflete și a luminat minți.

Ierarhul s-a născut la 23 iunie 1961, în comuna Rozavlea, județul Maramureș, din părinții Ștefan și Maria Hodea. În 1976 a cunoscut viața monahală de la Mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia, județul Maramureș, unde a intrat ca frate de mănăstire în 1978. A absolvit Seminarul Teologic din Cluj-Napoca în 1983. A fost hirotonit diacon în 1983, iar în 1984 preot celib la Mănăstirea Rohia de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Justinian, al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului, pe atunci Episcop-vicar al Clujului.

În 1985 a depus voturile monahale, primind numele Iustin, având ca naș de călugărie pe Preasfințitul Justinian Chira. În 1988, Arhiepiscopul Teofil al Clujului și PS Justinian i-au încredințat conducerea provizorie a Mănăstirii „Sfânta Ana” Rohia, iar în ianuarie 1989 a fost numit stareț.

În 1992 este licențiat al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu. În 1990 a fost distins protosinghel, iar în 1993 a fost ridicat la rangul de arhimandrit.

În 1994, în 22 martie, la propunerea PS Justinian, Sinodul Permanent îl propune pe starețul arhimandrit Iustin Hodea Sfântului Sinod spre a fi ales Arhiereu-vicar pe seama Eparhiei Maramureșului și Sătmăruului. În Duminica a cincea a Marelui Post, 17 aprilie 1994, este hirotonit episcop la Mănăstirea Rohia de un sobor de ierarhi în frunte cu vrednicul de pomenire mitropolit Antonie Plămădeală.

În 25 noiembrie 2011 a susținut lucrarea de doctorat cu titlul „Personalitatea Sfântului Ioan Botezătorul între mărturie și mesianism iudaic în descrierea evangheliilor și a tradiției necreștine”, primind titlul de Doctor în Teologie cu mențiunea „Magna cum Laude” la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. În cei 22 de ani de arhierie PS Iustin Sigheteanul a sfințit și resfințit multe biserici, a pus pietre de temelie pentru biserici noi, a hirotonit sute de preoți și diaconi. Din 1999 a preluat lucrările la noua Catedrală episcopală, iar în 2003 a fost dată în folosință biserica de la primul nivel.